ياسىنجان سادىق

سۈكۈتتىكى زېمىن

شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى

图书在版编目(CIP)数据

沉默的大地/亚森江著。—乌鲁木齐:新疆人民出版社,
2000.12
ISBN7—228—06337—6/I.2312
1.沉... Ⅱ.亚... Ⅲ.中篇小说—作品集—中国—当代
—维吾尔语(中国少数民族语言)Ⅳ.I247.5
中国版本图书馆CIP数据核字(2000)第87851号
责任编辑:吉利力.穆罕默德
封面设计:加吾兰.吉利力
责任校对:阿斯亚.艾合买提

沉默的大地(维吾尔文)

(中篇小说)

亚森江·沙地克著

新疆人民出版社出版
(乌鲁木齐市解放南路348号 邮政编码830001)
新疆新华书店发行
自治区党委印刷厂印刷
850×1168毫米 1/32开本 9.5 印张
2001年6月第1版 2001年6月第1次印刷
印数:1—4,000

ISBN7—228—06337—6/I·2312
定价:9.80元

مەسئۇل مۇھەررىرى : جېلىل مۇھەممەت
مۇقاۋىسىنى لايىھىلىگۈچى : جەۋلان جېلىل
مەسئۇل كوررېكتورى : ئاسىيە ئەخمەت

سۆكۈتتىكى زېمىن

(پوۋېست ، ھېكايىلەر)

ياسىنجان سادىق

*

شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى نەشر قىلدى
(ئۈرۈمچى شەھىرى جەنۇبىي ئازادلىق يولى 348 №)
شىنجاڭ شىنخۇا كىتابخانىسىدىن تارقىتىلدى
ئاپتونوم رايونلۇق پارتىكوم باسما زاۋۇتىدا بېسىلدى
فورماتى : 1168×850 مىللىمېتىر 1/32
باسما تاۋىقى : 9.5
2001 ـ يىل 6 ـ ئاي 1 ـ نەشرى
2001 ـ يىل 6 ـ ئاي 1 ـ بېسىلىشى
تىراژى : 4,000 — 1
ISBN7—228—06337—6/I • 2312
باھاسى : 9.80 يۈەن

مۇھەررىردىن

ياسىنجان سادىق 1966 ـ يىلى 3 ـ ئاينىڭ 1 ـ كۈنى يەكەن ناھىيىسىدە ئىشچى ئائىلىسىدە تۇغۇلغان. 1983 ـ يىلى تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپنى پۈتتۈرۈپ، شىنجاڭ سۇ ئېلېكتر تېخنىك ئىشچىلار مەكتىپىنىڭ سۇ باشقۇرۇش كەسپىدە ئوقۇغان. 1990 ـ يىلدىن 1993 ـ يىلغىچە ئاپتونوم رايونلۇق ئالىي مائارىپ بويىچە تىل ـ ئەدەبىيات كەسپىدە ئۆزلۈكىدىن ئۆگىنىپ مەخسۇس كۇرسنى پۈتتۈرگەن. ھازىر يەكەن دەريا باشقارمىسىدا خىزمەت قىلىۋاتىدۇ.

ياسىنجان سادىق 1988 ـ يىلى «يەكەن گېزىتى» دە ئېلان قىلىنغان «ئاددىي ـ ساددا باشلىق» ناملىق ھېكايىسى بىلەن ئەدەبىي ئىجادىيەت سېپىگە كىرىپ كەلگەن بولۇپ، ھازىرغىچە ھەرقايسى مەتبۇئاتلاردا پوۋېست، ھېكايە ۋە نەسىرلىرى ئېلان قىلىنىپ كەلدى. 1996 ـ يىلى «قەشقەر ئۇيغۇر نەشرىياتى» تەرىپىدىن «يۈرىكىم يىغلايدۇ» ناملىق پوۋېست، ھېكايە، نەسرلەر توپلىمى، 1997 ـ يىلى «ئاتەش قەلب»، «ساخاۋەتلىك زېمىن» (باشقىلار بىلەن بىللە) ناملىق ئەدەبىي ئاخباراتى نەشر قىلىندى. 1998 ـ يىلى «مىللەتلەر نەشرىياتى» تەرىپىدىن «ئاي مۆككەن كېچە» ناملىق ھېكايىلەر توپلىمى نەشر قىلىندى. «قەشقەر ئۇيغۇر نەشرىياتى» غا «داۋان» ناملىق رومانىنى، «شىنجاڭ ياشلار ـ ئۆسمۈرلەر نەشرىياتى» غا

«جانانغا يېزىلغان خەتلەر» ناملىق پوۋېستلار توپلىمىنى نەشر قىلىشقا تاپشۇردى.

ياسىنجان سادىق ئاپتونوم رايونلۇق يازغۇچىلار جەمئىيىتىنىڭ ئەزاسى. قەشقەر ۋىلايەتلىك يازغۇچىلار جەمئىيىتىنىڭ دائىمىي ھەيئەت ئەزاسى. ئۇ ھازىر «باھاردا تۆكۈلگەن ياپراق» ناملىق رومانى ئۈستىدە ئىشلىمەكتە.

此为试读,需要完整PDF请访问: www.ertongbook.com

مۇندەرىجە

قۇرۇپ كەتكەن دەريا (پوۋېست) 1
چىلان تۇپراق 91
باھار ھامان ئىللىق 113
يا ئۇچارمەن، يا چۈشەرمەن 122
سۆگەل 130
داۋۇت داڭقان 143
بىلىقچى ھەققىدە ھېكايە 175
ئاھ، قىزلار 205
ساخاۋەتلىك قار 217
تەمەگەرلىك كومېدىيىسى 227
خىيال ۋە چۈش 231
ۋەسىيەت 235
پۇل 239
ئۈچۈر تېلېۋىزورنى 243
شوپاڭ كۈچۈكى 246
قۇيرۇق 249
مودا 272
كالا 280

قۇرۇپ كەتكەن دەريا

(پوۋېست)

توپىلىق يول.

تاناپتەك تۈپتۈز ئېلىنغان ئەمما ئاسرالمىغانلىقتىن كاتاڭلىشىپ كەتكەن. ئېشەك هارۋىسى ۋە ئاندا - ساندا ئۆتۈپ قالىدىغان ماشىنا چاقىنىڭ تەكرار دەسسەپ ماڭغان ئىزىدىن خۇددى رېلىستەك ئۈزۈندىن - ئۈزۈنغا سوزۇلغان بىر يېرىم غېرىچ كەڭلىكتە، بىر غېرىچ چوڭقۇرلۇقتا كاتاڭ هاسىل بولغان. باشقا جايلىرىغا قومۇش، شىۋاق، چىم ئۈنۈپ چىققان توپىلىق يول. پىيادىلەر ۋە ئات - ئۇلاغلار ماڭسا ئايىغى ئاستىدىن پۇرقىراپ ئاچچىق شور توپا توزۇپ تۇرىدىغان شورلۇق يول.

يولنىڭ ئىككى تەرىپىگە ئون مېتىر كەڭلىكتە ئورمان بەلۋېغى ئېلىنغان بولۇپ، بۇ يەرگە جىگدە، سۆگەت كۆچەتلىرى قويۇلغان. ئەمما، بۇ كۆچەتلەر ياخشى پەرۋىش قىلىنمىغان ۋە ۋاقتى - ۋاقتىدا سۇغىرىلمىغانلىقتىن تەڭدىن تولىسى قۇرۇپ كەتكەن. ئەي بولغانلىرىمۇ تىكىپ قويغان ۋاقتىدىكىدەك پەقەتلا يوغىنىماي، شۇ پېتىچە تۇراتتى. يولنىڭ ئىككى تەرىپىدىكى يېگىدىن ئېچىلغان كەڭرى بىناملاردىن قومۇش، توغراق، يۇلغۇن نوتىلىرى ئۈنۈپ چىققان بولۇپ، ئاپئاق شور پوستەكلىرى ئۆرلەپ تۇراتتى. بۇ يولنىڭ باش تەرىپى بېھىشباغ يېزىسىغا، ئاياغ تەرىپى قوتاندۆك كەنتىگە

تۇتىشاتتى.

بېھىشباغقا تۇتىشىدىغان يولنىڭ سول تەرىپىدە ئۇن يېتىم يىراقلىقتا كىچىككىرەك بىر دەريا قوتاندۆڭ تەرەپكە قاراپ شارقىراپ ئېقىپ تۇراتتى. دەريانىڭ باش تەرىپى بېھىشباغ يېزىسىدىن ئۆتۈپ، ئارسلانباغ يېزىسىنىڭمۇ يۇقىرىسىدىكى بىر چوڭ دەرياغا تۇتىشاتتى. ئاياغ تەرىپى قوتاندۆڭ كەنتىدىنمۇ ئۆتۈپ كەنتنىڭ ئاياغ تەرىپىدىكى كۆز يەتكۈسىز توغراقلىق، يۇلغۇنلۇقلاردا غايىب بولاتتى. قوتاندۆڭلۈكلەر بۇ دەريانىڭ كىچىكلىكىگە قاراپمۇ ياكى سۈيىنىڭ ئازلىقىغا قاراپمۇ ئەيتاۋۇر بۇ دەريانى «يېرىم دەريا» دەپ ئاتىشاتتى. دەريانىڭ ئاخىرقى ئېقىنى كىرىپ كېتىدىغان توغراغلىقنى بولسا قاراغۇ توغراق دەپ ئاتىشاتتى. بەزىلەر قاراغۇ توغراقنىڭ چەت ـ چېكى يوق دېيىشەتتى. يەنە بەزىلەر قاراغۇ توغراقنىڭ ئۇچى كۆز يەتكۈسىز قۇملۇق، ئۇ يەردە ئاجايىپ تىلسىملىق غايىب خەزىنە بار دېيىشەتتى. ئىشقىلىپ ئۇلار قاراغۇ توغراق ۋە ئۇنىڭ ئۇ چېتىدىكى قۇملۇق ھەققىدە ئاجايىپ ـ غارايىپ رىۋايەتلەرنى توقۇشۇۋالغانىدى. ئۇلار قاراغۇ توغراقنىڭ نېرىسىدىكى قۇملۇقتا نۇرغۇن ئالتۇن ـ يامبۇلارنىڭ كۆمۈلگەنلىكىگە ئىشىنەتتى. ئەمما، ئۇ يەرگە بېرىپ بايلىق ئىزدەشكە جۈرئەت قىلىدىغانلار يوق دېيەرلىك ئىدى. چۈنكى، ئۇلار قاراغۇ توغراغلىقتىكى سىرلىق ئەجدىھا كۆلىنىڭ دەم تارتىپ كېتىشىدىن قورقاتتى. بۇنىڭدىن خېلى زامانلار ئىلگىرى بىرنەچچە بەگۋاش يىگىتلەر قاراغۇ توغراقنىڭ ئۇ تەرىپىگە بايلىق ئىزدەشكە كېتىپ، ئورمانلىقتا ئېزىپ قالغانمۇ ياكى يىلان ـ چايان، ياۋايى ھايۋانلارنىڭ ئوزۇقىغا ئايلاندىمۇ ۋە ياكى باشقا سەۋەب بارمۇ بىرسىمۇ قايتىپ كەلمىگەنىدى. ئۇلارنى ئىزدەپ چىققانلارنىڭ ئالدىدىراق ماڭغانلارنىڭ ئىككىسى ئالدى تەرەپتىكى سۈپسۈزۈك سۇ تۇشقۇزۇلغان كۆلچەكتەك بىر

ئويمانلىققا سۇ ئىچكىلى يۈگۈرۈپ كېتىپ بېرىپ، سۇنىڭ بويىغا
ئاز قالغاندا پاتقاققا پېتىپ قىلىپ، ھايت ـ ھۇيت دەپ بولغۇچە
چۆكۈپ كەتكەنىدى. بۇ مەنزىرىنى ئۆز كۆزى بىلەن كۆرگەن
باشقا ھەمراھلىرى قورقۇنچتىن ئالدى ـ كەينىگە قارىماي
قېچىپ كەتكەن ۋە قاراڭغۇ توغراق ھەققىدە ئادەمنى دەم تارتىپ
كېتىدىغان كۆلچەك، ئەجدىھا دېگەندەك قورقۇنچلۇق ـ
ۋەھىملىك ھېكايىلەرنى توقۇشقانىدى. ئىشقىلىپ قانداق
ھېكايە ـ رىۋايەتلەر توقۇلسۇن كېيىنكى ۋاقىتلاردا
قوتاندۆڭلۈكلەر قاراڭغۇ توغراقنىڭ نىرىسىدىكى قۇملۇقتىن
بايلىق ئىزدەشكە بەل باغلىمىدى. قىش كۈنلىرى قوتاندۆڭلۈك
ئەرلەرنىڭ كۆپىنچىسى قاراڭغۇ توغراققا ئوۋ ئوۋلىغىلى
كىرەتتى. ئەمما، ئورمانلىققا ئانچە ئىچكىرىلەپ كىرمەيلا،
خورجۇنلىرى، ئېگەرلىرىنىڭ غانجۇغىلىرى نۇرغۇن كېيىك،
جەرەن، بۇغا، تۈلكە، ياۋا توشقان، قىرغاۋۇل . . . قاتارلىق
ئوۋ غەنىيمەتلىرىگە تولاتتى. ئۇلار ئالغان ئاشۇ ئوۋ
غەنىيمەتلىرىگە شۈكۈر قىلىشىپ، قاراڭغۇ توغراقلىقتىن
قايتىپ چىقىشاتتى. ئوۋچىلاردىن قاراڭغۇ توغراقلىققا
ئىچكىرىلەپ كىرىشكە جۈرئەت قىلىدىغانلىرى ناھايىتى ئاز ئىدى.
ئىشقىلىپ نېمىلا بولسۇن قوتاندۆڭلۈك ئەرلەر پۈتۈن بىر قىشنى
قاراڭغۇ توغراقتا ئۆتكۈزەتتى.

قوتاندۆڭلۈكلەرنىڭ نەزىرىدە قاراڭغۇ توغراق ئاتا ـ
ئانىسىنىڭ قەبرىسىگە، ياكى ئەۋلىيا ـ ئەنبىيالارنىڭ مازىرىغا
ئوخشاش ئۇلۇغ، مۇقەددەس ھېسابلىناتتى. شۇڭا، ئۇلار
قاراڭغۇ توغراقنى ئاسرايتتى، قوغدايتتى، پەرۋىش قىلاتتى.

يۈز دىن ئارتۇقراق تۈتۈنگە ئىگە قوتاندۆڭ كەنتىدە ئىلگىرى
تېرىلغۇ يەر تولىمۇ ئاز ئىدى. قوتاندۆڭلۈكلەرنىڭ زور
كۆپچىلىكى چارۋىچىلىق بىلەن شۇغۇللىناتتى. ئولتۇراق ئۆيدىن
كۆرە چارۋامال قوتانلىرىنىڭ كۆپلۈكىدىن بۇ يۇرتنىڭ نامى

قوتاندۇڭ دەپ ئاتىلىپ قالغانمۇ ياكى باشقا سەۋەب بارمۇ بۇنى ھېچكىم بىلمەيتتى. قاراڭغۇ توغراقتا ياندىش جايلاشقان قوتاندۇڭ كەنتىدە توغراق، جىگدە ئورمانلىرىدىن باشقا، ھەربىر ئائىلىنىڭ بىر ەر - ئىككى مودىن باغ، ئۈزۈم تاللىرى بار بولۇپ، تال - باراڭلىق باغ قىلىش قوتاندۇڭلۇقلەرنىڭ ئاتا مىراس ئادىتى ئىدى. قوتاندۇڭلۇقلەرنىڭ قورۇ - جايلىرى تال - باراڭلارنىڭ ئارىسىدا كۆرۈنمەيلا قالاتتى. يىراقتىن قارىغان كىشىگە قوتاندۇڭ بىرمۇ قورۇ - جاي يوقتەك ھەممە يېرى ياپيېشىل، بوك - باراقسان بىر تىلسىم يۇرت بولۇپ كۆرۈنەتتى.

قوتاندۇڭ بىلەن بېھشباغ يېزىسىنىڭ ئارىلىقىنى ئېشەك ھارۋىسى بىلەن ماڭغاندا يېرىم كۈندە ئۆتۈپ بولغىلى بولىدىغان كەڭرى كەتكەن كۆز يەتكۈسىز قومۇشلۇق، شورلۇق دالا ئايرىپ تۇراتتى. قوتاندۇڭلۇقلەر بېھشباغ يېزىسى تەرىپىنى كەنت ئىچى دەپ ئاتايتتى. بېھشباغلىقلار قوتاندۇڭ تەرىپىنى جاڭگال، قوتاندۇڭلۇقلەرنى جاڭگاللىقلار دەپ ئاتايتتى. قوتاندۇڭلۇقلەرنىڭ سىرت بىلەن ئالاقىسى بەكمۇ شالاڭ ئىدى. سىرتتىنمۇ قوتاندۇڭگە يات كىشىلەر بەكمۇ ئاز كېلەتتى.

قوتاندۇڭ بېھشباغ يېزىسىغا قاراشلىق بىر كەنت بولسىمۇ، يېزا مەسئۇللىرى بۇ يەرگە بەك ئاز كېلەتتى. ئەمما، يېزىنىڭ كىچىك ماشىنىسى پات - پات كېلىپ تۇراتتى ۋە قوتاندۇڭلۇقلەرگە يېزا باشلىقىنىڭ «يوليورۇقى» نى ئالغاچ كېلىپ، قوتاندۇڭلۇقلەر ئوۋلاپ بەرگەن كېيىك، جەرەن، قىرغاۋۇللارنى ماشىنىغا سېلىپ كېتەتتى. يېزا باشلىقى قوتاندۇڭلۇقلەرنىڭ ھۆكۈمەتتىن قۇتقۇزۇش ئاشلىقى، نامراتلارنى يۆلەش مەبلىغى تەلەپ قىلمىغانلىقىغا خۇش ئىدى. قوتاندۇڭلۇقلەر بولسا، يېزىنىڭ يېزا بويىچە ئېلىپ بارىدىغان ھاشا - ئەمگەك، ئالۋاڭ - سېلىقلىرىغا ھەيدىمىگىنىگە خۇش

ئىدى. قىسقىسى، قوتاندۇڭلۇكلەر بۇ خىلۋەت ماكاندا بۇنىڭدىن تۆت - بەش يىللار ئىلگىرى خېلىلا خاتىرجەم، غەم - غۇسسىسىز، باياشات ياشىغانىدى. لېكىن، كېيىنكى ۋاقىتلاردا ئەھۋال ئۆزگىرىشكە باشلىدى. قوتاندۇڭلۇكلەر ئەۋلادمۇ ئەۋلاد ئانا سۇتىدەك ئىمىپ كەلگەن يېرىم دەرياسىنىڭ سۈيى تارتىلىپ كېتىشكە ئەگىشىپ ئۇلارنىڭ خاتىرجەملىكى بۇزۇلدى. بىر خىل كېتىپ بارغان ھايات مۇساپىسى بىردىنلا ئىزىدىن چىقتى.

دەريا شارقىرايتتى. ئۇنىڭ شارقىراشلىرىدا ئىلگىرىكى شوخ، ئەركىن ئاھاڭلار، ھەيۋەتلىك، جاراڭلىق سادالار يوق ئىدى. دەريا ئېغىر غەم - قايغۇغا، سوكۇتكە چۆمگەندەك مۇڭلۇق، ھەسرەتلىك شارقىرايتتى. تولغىنىپ - تولغىنىپ ئاقاتتى.

* * *

توپىلىق يوللاردا كەينىدىن بۇلۇتتەك توپا - چاڭلارنى توزۇتۇپ، ماش رەڭلىك بىر لاتا پىكاپ قوتاندۇڭغا قاراپ كېلىۋاتاتتى. پىكاپ ھەيۋەت بىلەن گۈرۈلدەيتتى. ئالدىدىكى ئورۇندۇقتا شوپۇرغا ياندىش ئولتۇرغان ئورۇق، ۋىجىك ئەمەلدارنى ۋە ئۇنىڭ كەينىدىكى ئورۇندۇقتا خۇددى بىرىنىڭ قوچىقىدا بىرى ئولتۇرغاندەك قىستىلىشىپ ئولتۇرغان بەش نەپەر خىزمەتدىشىنى يەڭگىل تەۋرىتەتتى، ئۇلار يولنىڭ ئۆزاقلىقىدىنمۇ ياكى ھاۋانىڭ ئىسسىقلىقىدىنمۇ ئەيتاۋۇر ۋىجىك ئەمەلدارغا ماسلاشقان ھالدا مۈگدەشمەكتە ئىدى.

قوتاندۇڭنىڭ ئۆي - ماكانلىرى غىل - پال چېلىقىشى بىلەن قاپاقلىرى تۈرۈلۈپ، كۆزلىرى چەكچىيىپ كەتكەن شوپۇرنىڭ چىرايىغا پاللىدە كۆلكە يۈگۈردى. ئۇ مەنزىلىگە يەتكەنلىكىنىڭ خۇشلىقىدىنمۇ ياكى پىكاپ ئىچىدىكى

此为试读，需要完整PDF请访问： www.ertongbook.com

ئۈگدەۋاتقانلارنى ئويغىتىش ئۈچۈنمۇ ۋە ياكى قوتاندۆڭلۈكلەرگە ئۆزلىرىنىڭ كەلگەنلىكىنى خەۋەر قىلىش ئۈچۈنمۇ ئەيتاۋۇر ماشىنىنىڭ سىگنالىنى سوزۇپ - سوزۇپ، بىرنەچچە قېتىم باستى. سىگنال ئاۋازىدىن ئەمەلدار ۋە ئۇنىڭ ھەمراھلىرى چۆچۈپ كۆزىنى ئېچىشتى - دە، مەھەللىگە يېقىنلىشىپ قالغانلىقىنى كۆرۈپ چىرايلىرىغا كۈلكە يۈگۈردى. ئورۇق، ۋىجىك ئەمەلدار كۆزىگە چۈشۈۋالغان كەپكىسىنى كەينىگىرەك سۈرۈپ قويۇپ، شوپۇرغا چاقچاق قىلدى:

— ئابدۇقادىر، دەپ بېقىڭلا قېنى، بۇرنىڭلىغا قوي گۆشىنىڭ كاۋىپى پۇراۋاتامدۇ ياكى جەرەن گۆشىنىڭ كاۋىپىمۇ؟

شوپۇر يىگىت بۇرۇتلۇق قېلىن كالپۇكىنى كالچايتىپ خۇشامەتكويلۇق بىلەن ھىجايدى.

— ھى. . . ھى. . . مۇشۇ زەنجاڭزە قىزىق گەپ قىلىدۇ جۇما، — ئۇ كەينىدىكىلەرگە شۇنداق قارىۋېتىپ گېپىنى داۋاملاشتۇردى، — ئىككى ھەپتىنىڭياقى ئاران بىر كەلگەن ۋاقتىمىزدا قوينىڭمۇ، جەرەنىنىڭمۇ، توشقان - قىرغاۋۇلنىڭمۇ كاۋىپىدىن تولۇق يەيمىز، قانداق دېدىم ئاغىنىلەر؟

— ئەلۋەتتە، — دېدى سېمىز يىگىت شوپۇرنىڭ سۆزىنى تەستىقلاپ، — مېنىڭمۇ جەرەن كاۋىپىدىن تويغۇدەك بىر يېگۈم بار.

— خاتىرجەم بولۇڭا ئۇكام، قوتاندۆڭگە كەلدۇقمۇ، كاۋاپ، گۆشكە سېسىق كىكىرمىسەك ھېساب ئەمەس.

— ئۇنداق دېگەنلىرى بىلەن نامىنىكا، — دېدى زەنجاڭ كەينىگە قايرىلىپ، پېشقەدەم خىزمەتدىشىنىڭ گېپىگە لوقما سېلىپ، — مېھمان بولۇپ كەلگەن ئىكەنمىز، خەقنىڭ داستىخىنىغا ئاچىققىنىنى يەيمىز - دە، كىم بىلىدۇ، چىشقاق مېكىنياندىن ئىككىنى، ئوسۇرۇق تۇخۇمدىن ئون - يىگىرمىنى پىشۇرۇپ بېرىپ، گۆشۈيۈپ تۈزۇشامدۇ تېخى؟

— توۋا دېسىلە زەنجاڭ هاي، ئۇنداقمۇ قىلىپ كەتمەس، — دېدى. مەتنىياز شاپ بۇرۇتلىرىنى تولغاپ تۇرۇپ، — تەقسىماتى بولمىسىمۇ، ئاغزىنى كاككۇكتەك ئېچىپ يالۋۇرۇپ كەپتىكەن، يۈز لېتىر سۈتنى بۇيرۇپ بەدىلىغۇ ئەينا، هېچ بولمىغاندا، ئاشۇ يۈز لېتىر سۈتنىڭ يۈزى بولا ئەلۋەتتە.

— جاڭگالىققۇ هايۋاندىن پەرقى يوق يۈزسىز خەق، — سېمىز يىگىت راستىنلا جەرەن كاۋىپىدىن قۇرۇق قالغاندەك غەزەپلىنىپ سۆزلەشكە باشلىدى، — ئەمدى ئالدىمىزغا سۈ دەپ كەپ باقسۇنا قېنى.

— تەقسىماتتىنمۇ بەرمەسمىز.

— سىلچۇ نامىنىكا، زاكۇنىڭ تاقىقىغا مەهكەم بولسىلا، زەنجاڭنىڭ ئاغزىدىن يۈز لېتىر سۈ چىقىپ بولغۇچە، تاقاقنى ئېگىز كۆتۈرۈۋەتمەي، بىرەر كۈن يالۋۇرغۇزۇپ، ئوتتۇز - قىرىق لېتىر قىستۇپلىپ ئېچىپ بەرسىلىغۇ مۇشۇنداق ئىش چىقمايدۇ.

پىكاپنىڭ تورمۇزلىنىشى بىلەن تەڭ پىكاپ ئىچىدىكىلەرنىڭ غۇل - غۇلىسىمۇ بېسىلىپ قالدى.

— شۇجىنىڭ ئىشىك ئالدىدا توختىغاندىمىز - هە؟ — دېدى سېمىز يىگىت سىرتنى تولۇق كۆرەلمىسىمۇ بويۇنداپ قاراپ،

— ئاۋۋال مەشەدە توختايلى، ئاندىن شۇجى نەگە باشلىسا شۇ يەرگە چىرەرمىز، ما ئىشنى كۆرۈۋڭ بىرەركىم ئالدىمىزغا چىقايمۇ دېمەيدۇ يا، — دېدى زەنجاڭ پىكاپنىڭ ئىشىكىنى جالاقشىتىپ ئاچقاچ ۋە پىكاپتىكى كىچىكرەك يىگىتنى بۇيرۇدى، — تۇرغۇنجان چۈشۈپ قاراپ بېقىڭا، ئۆيدە ئادەم بارمۇ، يوقمۇ؟

— قويسىلا زەنجاڭ هاي، چۈشمىسۇن، ماشىنىنىڭ شۇنچە ئاۋازىنى ئاڭلىماي قالامدۇ بۇ خەق، خارلىقتا قالغان ئادەم يوق بۇ يەردە، جىندەك ساقلاپ تۇرايلى، ئالدىمىزغا توققۇز تەزىم

قىلىپ چىقمىغىنىنى مەن بىر كۆرەي، — دېدى مەتنىياز بۇرۇت، چوڭچىلىق بىلەن.

ئۇلار پىكاپنىڭ ئىچىدە پىتىنى بۇزماي بىر دەم ئولتۇرۇشتى. تومۇز ئايلىرىنىڭ يال - يال ئىسسىقى ئەتراپنى تونۇردەك قىزدۇرۇۋەتكەنىدى. بايام ماشىنىنا ماڭغاندا كۆزنەكلىرىدىن شامال ئۆتۈشۈپ، ئىسسىق ئانچە بىلىنمىگەن بىلەن مانا ئەمدى پىكاپنىڭ ئىچى ئىسسىق هاۋا قاپلىشىپ قالغاندەك تىنجىق بولۇپ كەتكەنىدى. ئۇلارنىڭ باش - كۆزلىرىدىن مونچاق - مونچاق تەر تامچىلىرى تۆكۈلۈپ نەپەسلىرى سىقىلاتتى. بەش ئادەم سىقىلىپ ئولتۇرغانلىقى ئۈچۈن بەدىنىدىن چىققان تەردە، كۆڭلەكلىرى هۆل بولۇپ چاپلىشىپ كەتكەنىدى. شۇنداقتىمۇ ئۇلار دوزاخ ئازابىغا چىداپ، ئالدىلىرىغا قوتاندۆڭلۆكلەرنىڭ تېزىم قىلىپ كېلىشىنى كۈتۈپ تۇرۇشاتتى. ئىسسىقتا ئاخىر سېمىز يىگىت چىدىمىدى.

— هاي بالا، — دېدى ئۇ ئالتە - يەتتە قەدەم نېرىدا ماشىنىنى كۆزىتىپ تۇرغان بالىلار ئارىسىدىكى چوڭراق بىر بالىنى شەرەتلەپ.

بالا تارتىنىپقىنا يېقىنراق كەلدى.

— شۇجى ئۆيدە يوقمۇ؟

— ئومىلىقتا.

— ماڭ جوگو، قىچقىرىپ كەل؟

بالا خوشياقمىغاندەك قاراپ تۇردى.

— بولە تاز، ئىتتىك، — دېدى زەنجاڭ ئاموتەك بېشىغا قوندۇرۇۋالغان كەپكىسىنى قولىغا ئېلىپ تۇرۇپ، — بېرىپ شۇجىغا سۇ پونكىتىدىكى ئابدۇۋاست زەنجاڭ كەپتۇ دېگىن، دەرهال كەلسۇن.

بالا پىكاپنىڭ قېشىدىن ئاستا ئايرىلدى - دە، بىر تەرەپتە تاماشا كۆرۈپ تۇرغان هەمراهلىرىنىڭ قېشىغا كېلىپ، بىر

نىمىلەرنى پىچىرلىدى. ئۇنىڭ گېپى تۈگىشى بىلەن بالىلار تۈشمۇ تۈشتىن چۇرقىراشتى ـ دە، يالاڭ ئاياغ پۇتلىرى بىلەن بۇلۇتتەك توپا توزانقىنىچە مەھەللىنىڭ ئايىغى تەرەپكە قاراپ يۈگۈرۈپ كېتىشتى.

مەھەللىنىڭ ئاياغ تەرىپىدە قوتاندۆڭلۈكلەر بۇغداي ئورۇۋاتاتتى. بالىلار يۈگۈرۈشكەن پېتى ئۇدۇل شۇجىنىڭ ئالدىغا كەلدى ـ دە، چۇرقىرىشىپ خەۋەر يەتكۈزۈشتى.

— مەھەللىگە ماشىنا كەلدى.

— باشلىق كەلدى.

— كادىر كەلدى.

— بىرىڭلار سۆزلەڭلەر بالىلىرىم، گېپىڭلىنى پەقەت بىلەلمىدىم،— دېدى شۇجى بالىلارنى جىملەپ،— نىمە ئىش بولدى، سەن دېگىنە ئايۇپ دېدى، چوڭراق بالىغا قاراپ.

— شۇ . . . ھېلىقى . . . ھېلىقى،— دېدى ئايۇپ ئىسمىلىك بالا ھاسىراپ تۇرۇپ،— ھېلىقى ماشىنىسى بار قەلەندەرلەر يەنە كەپتۇ.

— ماشىنىسى بار قەلەندەرلەر دېدىڭمۇ بالام؟ — دېدى شۇجى ھېچنىمىنى چۈشەنمەي.

شۇجىنىڭ بۇ گېپىگە ئەتراپتىكى دېھقانلار پاراققىدە كۈلۈشۈپ كەتتى.

— سۇ پونكىتىدىكىلەر يەنە كەلگەن ئوخشايدۇ،— دېدى ئارىدىن بىر دېھقان شۇجىغا چۈشەندۈرۈپ،— مەن تېخى سىلىنىمۇ بىلىدۇ دەپتىمەن. كىم تاپتىكىن بۇ گەپنى. قوتاندۆڭدە سۇ پونكىتىدىكىلەرنى ماشىنىسى بار قەلەندەرلەر دەيدىغان بولۇۋالدى.

— بۇ كىمنىڭ تاپقان گېپى؟ — سورىدى شۇجى ئەتراپتىكىلەرگە تەكشى قاراپ.

ئەتراپتىكىلەر گەپ قىلماي جىم تۇرۇشتى.

— هاھ . . . هاھ . . . — شۆجى تۇيۇقسىز قاقاقلاپ كۈلۈپ كەتتى،— قىزىق لەقەم بولاپتۇ بۇ . . . هاھ . . . هاھ،— شۆجى بىرھازا كۈلگەندىن كېيىن كۈلكىسىنى توختىتىپ غودۇڭشىدى،— ئىككى ھەپتە بولا ـ بولماي يەنە كەپتۇ بۇ خەق، ئادەمنى ئاۋارە قىلىشۋېرىشكە خىجىلمۇ بولۇشمايدىكەن، ئادەم ئالدىراشچىلىقتا بىر قولىنى ئۇن قىلالماي تۇرىۋاتقاندا.

ئۇ شۇلارنى دېدى ـ دە، ئورغىقىنى بەلۋېغىغا قىستۇرۇپ، مەھەللە تەرەپكە قاراپ قەدەم تاشلىدى.

شۆجى، ئابدۇۋاسىت زەنجاڭ قاتارلىقلارنى يىراقتىن كۆرۈپلا ئالدىغا يۈگۈرۈپ كەلدى. ئۇلارنىڭ خۇشياقمىغان ھالدا چىقىرىپ بەرگەن سىڭا قولىنى ئىككى قوللاپ مەھكەم قىستى، قايتا — قايتىلاپ، ھال ـ ئەھۋال سورىدى. ئىززەت ئىكرام بىلەن ئۆيگە باشلىدى، ئالدىغا قوشلاپ كۆرپە تاشلىدى.

— بىخەۋەر بولۇپ قاپتۇق،— دېدى شۆجى ئۇلار كۆرپىگە جايلىشىپ ئولتۇرۇپ بولغاندىن كېيىن يەنە تەكەللۇپ قىلىپ،— بولمىغان بولسا ئېتىز بېشىغا چىقماي ساقلاپ تۇراركەنمىز. ئىسسىقتا ساقلىشىپ قاپلا، سەت قىلىق بولدى. خاپا بولۇشمىسىلا.

زەنجاڭنىڭ ئەتەي تۇرۇلگەن قاپىقى ئېچىلدى. قوشلاپ سېلىنغان دۇخاۋا كۆرپە ئۇستىدىكى ۋىجىك گەۋدىسىنى قىمىرلاتتى:

— ھېچقىسى يوق،— دېدى ھىجىيىپ تۇرۇپ،— پونكىتتا بىكارچىلىقتا سەل زېرىكىپ قالدۇق، شۇڭا يېرىم دەريانىڭ چىقىللىرىنى تەكشۈرگەچ شۇنداقلا، بىر چىرىپ ئۆتەپ كېتەيلى دەپ . . .

— ئوبدان بوپتۇ،— دېدى شۆجى داستىخان سالغاچ. شۆجىنىڭ ئايالى ياغلىقنىڭ بىر ئۇچى بىلەن يۈزىنىڭ يېرىمىنى يۆگەپ، يات مېھمانلاردىن دالدا قىلىپ تۇرۇپ، بىر لېگەن نان،

ئۈچ چىنە قېتىق ئەكىردى.

— سۈدىنمۇ ئەكىرمەملا شۈجى، دوغ ئىتىپ ئىچەيلى، ئەجەب ئۇسسىدى ئادەم، — دېدى، سېمىز يىگىت قېتىقنى قوشۇق بىلەن ئىچكەچ تۇرۇپ.

شۈجى دەرھال سۇ ئەكەلدى. ئۇلار بىر چىنىدىن دوغنى گۆپۈلدىتىپ ئىچىۋېتىشتى - دە، داستىخاندىكى ناننى ئىشتىھاسىزلا قاراپ قويۇشتى.

— قېنى، ناندىن ئېلىڭلار مېھمانلار، — دېدى شۈجى ئۇلارنى داستىخانغا زورلاپ.

— شۈجى ھاي، ئادەمنى ئىسسىقتا قۇرۇق نانغا زورلىماي، ئۆرۈك، قوغۇن - تاۋۇزلاردىن ئەكىرمەملا، — دېدى مەتنىياز بۇرۇت تاقەتسىزلىك بىلەن غۇدۇراپ.

— ئۆرۈككە بالا ئەۋەتتىم، ھازىر ئەپكېلىدۇ.

— قوغۇن - تاۋۇزچۇ؟ — دېدى، شوپۇر يىگىت بىزەڭلىك بىلەن ھىجىيىپ.

— قوغۇن - تاۋۇز، — دېدى شۈجى سەل تۇرۇۋېلىپ، ئەتىيازدىن يەرنى ئۇسا قىلىدىغانغا سۇ يوق سەل ۋاقچى قەپ قاپتىكەن، شۇڭا تېخىچە. . .

— پىشمىدى دېسىلە، — دېدى سېمىز يىگىت ئىشەنمىگەندەك قىلىپ، — شەھەرگە قوغۇن - تاۋۇز كىرىپ بولغىلى نەۋاخ، سىلى سۇ - سۇ دەپ پونكىتقا كولدۇرلاپ بارغىلى ئۇستا ئەمما قوغۇنلۇققا بېرىپ باقمايدىغان ئوخشىمالا، بىزنىڭ پونكىت خۇددى قوتاندۇڭ ئۈچۈن قۇرۇلغاندەك، ھەقايسىلىرى سۇ دەپ بېرىشىسىلا، زەنجاڭ تەقسىماتى بار - يوق دىمەي، سۇنى بۇيرۇپ بېرىۋېرىدۇ. يېرىم دەريانىڭ پۈتكۈل سۈيى قوتاندۇڭغىلا ئاققاندەك ئاقىدۇ، يەنە قوغۇن ۋاقچى قاپتۇ دېسىلە قانداق بولغىنى.

سېمىز يىگىت بىر تەرەپتىن قوتاندۇڭگە بۇيرۇپ بەرگەن

此为试读，需要完整PDF请访问： www.ertongbook.com